

Stanovení sociálně únosné ceny členských příspěvků ve sportovním klubu

Determination of socially acceptable rates of membership fees in the sports club

Oldřich Racek - Jakub Doležal***

ABSTRAKT

Cílem tohoto textu je podat analýzu stanovení sociálně únosné ceny členských příspěvků podle jednotlivých odvětví sportu. V první části seznamujeme čtenáře s obecnou definicí sportu a rodiny, dále analyzujeme stávající stav systému podpory sportu na státní úrovni. Zkoumáme možnosti financování sportovních aktivit z veřejných a soukromých zdrojů. Dále definujeme výzkumný soubor a pomocí statistických metod podrobně analyzujeme výsledky dotazníku. Stanovili jsme šest hypotéz, které nám ukázaly na rozdíly mezi výdaji do sportu pro rodiny s nižšími a s vyššími výdaji. V závěru uvádíme příklad možného stanovení sociálně únosné ceny, který dokládá nutnost čerpání finančních prostředků z jiných, zejména státních zdrojů. Ze zjištěného doporučujeme výši sociálně únosných členských příspěvků pro zvolená sportovní odvětví.

Klíčová slova: Sport; Členský příspěvek; Sociální cena.

ABSTRACT

The aim of this text is to analyze the determination of socially acceptable prices of membership fees by the sports sectors. The first part introduces the reader to the general definition of a sport, it also analyzes the current state of the system supporting sport at the national level. We explore the possibility of financing sports activities from public and private sources. Furthermore, we define a set of research using statistical methods to analyze in detail the results of the questionnaire. We have determined six hypotheses that have shown us the difference between expenditures in the sport for families with lower and higher expenses. In the conclusion, we present an example of a possible determination of socially acceptable prices, which emphasizes the need for funds from the others, especially the national sources. From the identified recommend socially tolerable amount of membership fees for selected sports.

Key words: Sport; Membership fees; Socially acceptable prices.

JEL classification: G30

Současný stav řešené problematiky

Sport je specifická lidská aktivita, která je odlišná od ostatních činností, vyznačuje se ozvlášťující sociální dynamikou, takže jej můžeme charakterizovat jako institucionalizovanou pohybovou aktivitu, která vyžaduje systematické fyzické úsilí

* Mgr. Oldřich Racek – Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, Asistent, e-mail: racek@fsps.muni.cz

Affiliation: Masaryk University, Faculty of Sports Studies, Division of Sport Management, Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, Instructor, e-mail: racek@fsps.muni.cz; Czech Republic

** Mgr. Jakub Doležal - Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno

Affiliation: Masaryk University, Faculty of Sports Studies, Division of Sport Management, Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, Graduate; Czech Republic

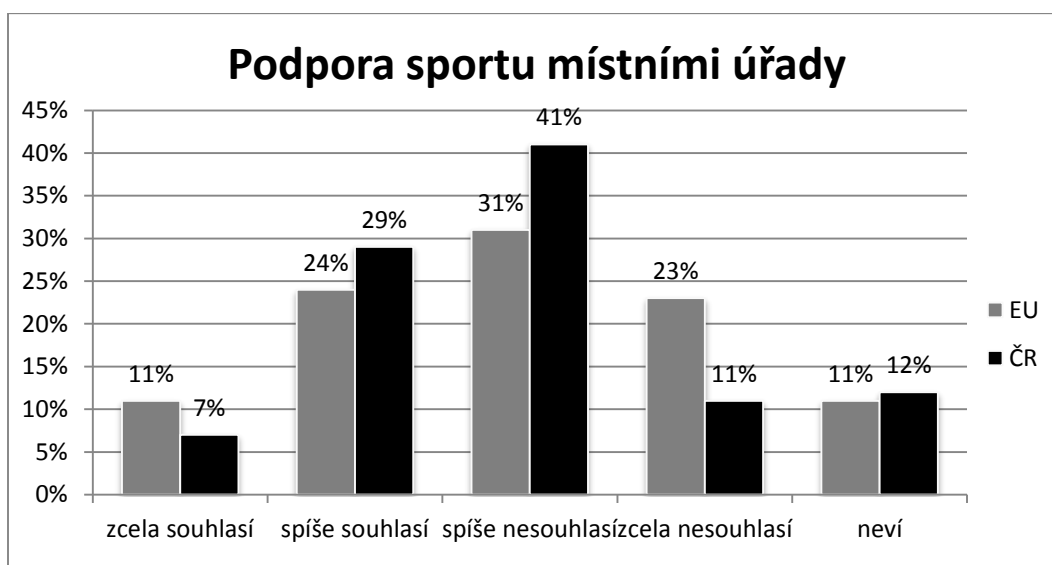
motivované zvýšením celkové kondice, osobním prožitkem nebo také cíleným výsledkem či výkonem. (1)

Rodina jako sociální celek spojený na základě příbuzenské mezigenerační vazby je morfostatickou sociální institucí, která jako taková existuje v každém kulturním prostředí a je v něm sociálně uznávána. Rodina je tak chápána jako celek rozličných konstelací takové formy života, která vykazuje pevné vazby mezigenerační a vnitrogenerační solidarity, má trvalý charakter a obsahuje minimálně dvougenerační soužití dětí a rodičů. Další konkrétní znaky rodiny považované za její nezbytné charakteristiky jsou variabilní v závislosti na sociokulturním prostředí a na konkrétních formách rodinného soužití přítomných v čase a prostředí(2).

Důležitý faktor ovlivňující poptávku po sportu a pohybové rekreaci je dán společenskými trendy, které jsou charakteristické pro dlouhodobý pohyb společenských jevů. Jsou specifické pro svoji určitou trendovou linii s možnými krátkodobými odchylky. Z těchto trendů lze vyvodit vliv na ostatní odvětví lidské činnosti a modelují tak ekonomickou poptávku.

Na základě průzkumu Eurobarometru v roce 2009, kterého se zúčastnilo 26 788 respondentů z EU, je část věnována podpoře místních orgánů ke sportovní činnosti obyvatelstva. Z průzkumu je patrné, že obyvatelé ČR a EU mají podobný názor na podporu z místní samosprávy, kdy více jak polovina respondentů nesouhlasí, že by místní samospráva podporovala dostatečně sportovní aktivity. (3)

Obr. 1: Podpora sportu místními úřady

Zdroj: Eurobarometr: SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY

Financování sportu

Tělesná kultura vykazuje velký podíl externalit, které jsou jak pozitivní (podpora zdraví člověka, formování osobnosti a jeho hodnot, tvorba a kvalita sociálních vztahů) tak i negativní (vliv na zdraví člověka, životní prostředí, komercializace). Obecně převládá úroveň pozitivních externalit, proto je v podmínkách čisté tržní ekonomiky produkce produktů nedostatečná. Na základě toho je nutná podpora sportu z veřejných rozpočtů a státního rozpočtu. K lepšímu přehledu o poskytování finančních zdrojů na sportovní účely nám slouží následující tabulka.

Tab. 1: Poskytování finančních zdrojů na sportovní účely dle subjektů v letech 2007 - 2011 (v mil. Kč)

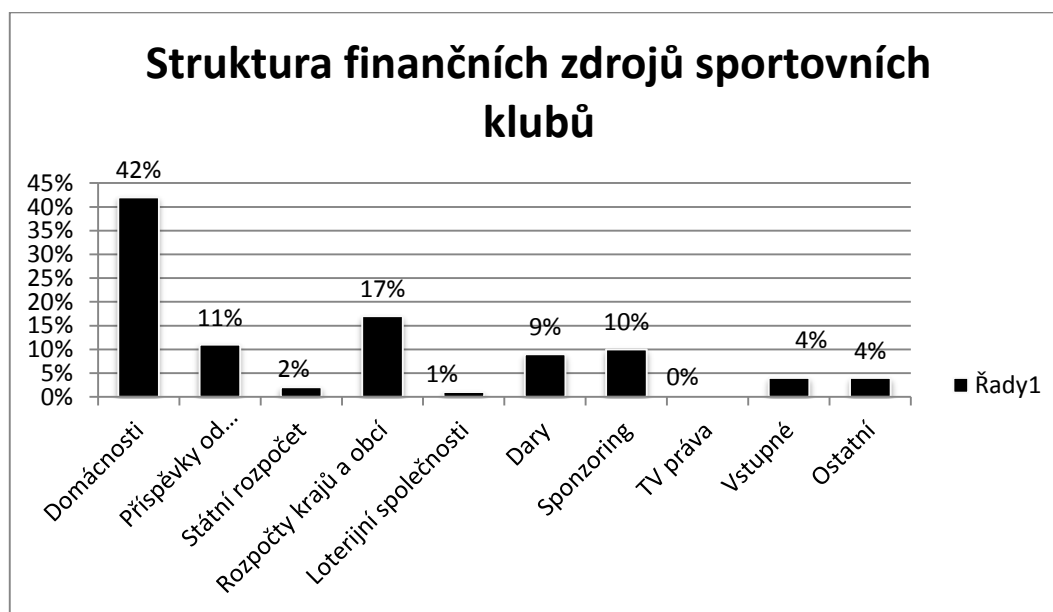
Rok	MŠMT	Ostatní ministerstva	Krajské úřady	Obce a DSO	Regionální rady	Celkem
2007	3 302	1 501	1 133	10 364	0	16 300
2008	2 605	1 728	1 271	11 000	20	16 624
2009	2 113	1 353	1 291	12 857	409	18 023
2010	2 059	670	1 209	13 508	407	17 853
2011	2 286	699	1 351	9 976	353	14 665
Průměr	2 473	1 190	1 251	11 541	238	16 693

Zdroj: Vlastní práce, Ministerstvo financí ČR

Financování ze státního rozpočtu ČR je silně omezeno možnostmi státního rozpočtu a schváleným objemem pro oblast sportu. Požadavky na uspokojování předložených potřeb, zejména na zabezpečení údržby a provozu, nejsou dlouhodobě naplňovány.

Zajímavým srovnáním z analýzy KPMG Česká republika, s.r.o. je struktura finančních zdrojů, kdy 42 % příjmů klubu je tvořeno příjmem z domácností. Oproti tomu stát vydává prostřednictvím svého rozpočtu pouze 30 %.

Obr. 2: Průměrné příjmy na 1 člena za rok 2011

Zdroj: Vlastní práce, (4)

Výsledky výzkumu

Výzkumný soubor

Dotazník nebyl limitován územní působností, přesto většina odpovědí je z oblasti Jihomoravského kraje. Cílovou skupinou byla domácnost (rodina), která měla minimálně jednoho člena mladšího 26 let ve společné domácnosti. Dotazník byl šířen ve dvou podobách. Jednak přes internet pomocí internetového nástroje Survio a to v období od 1.3.2013 do 31.3.2013. účastnilo se jej 232 respondentů. Úspěšně jej vyplnilo 37% dotazovaných, tedy 86

respondentů. Dále byl dotazník v tištěné podobě v počtu 200 kusů rozdáván v Karate Klubu Brno, Sportovním gymnáziu Ludvíka Daňka v Brně, Základní škole v Blansku a občanům města Brna. Celkem se navrátilo 110 správně vyplněných dotazníků. Celkem se tedy šetření účastnilo 196 domácností, s celkovým počtem 389 dětí.

Výzkumná otázka č. 1: Rodiče s nižšími příjmy vybírají sporty pro děti s nižšími ročními náklady než rodiče s vyššími příjmy.

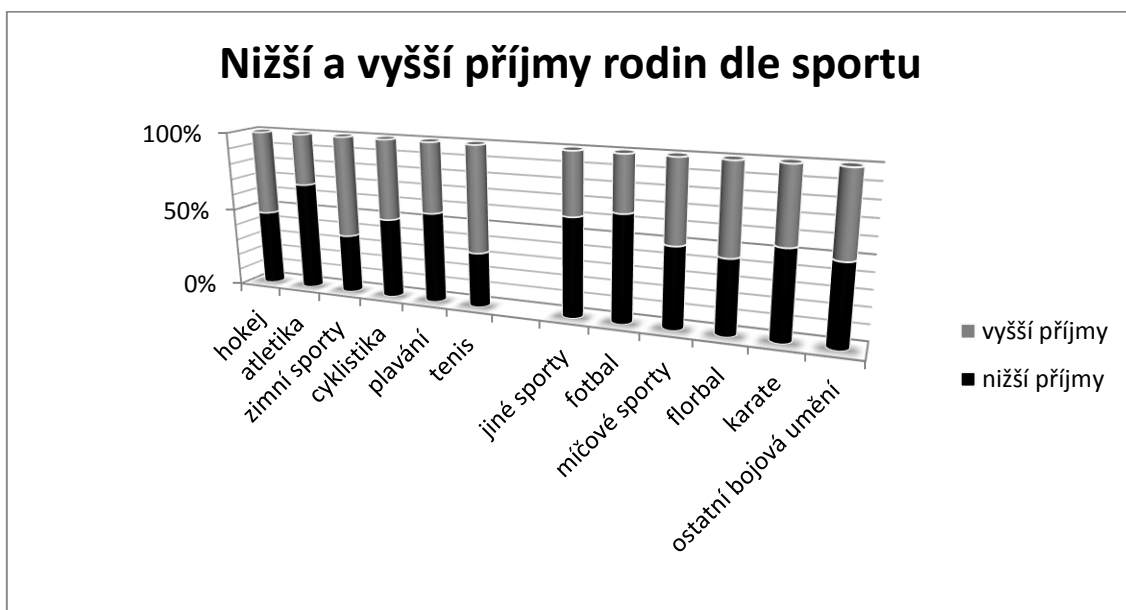
Pro potřeby této výzkumné otázky musíme rozdělit rodiny, které budeme považovat za rodiny s nižšími příjmy a příjmy vyššími. Vycházíme-li z průměrné mediánové mzdy z roku 2012 v ČR (ČSU) jsme navrhli následující rozdělení. Za rodiny s nižšími příjmy budeme považovat rodiny, které vydělávají do 40 000 Kč měsíčně a s vyššími příjmy nad tuto hodnotu. Na základě analýzy dotazníku nám vychází poměr u sportu s nižšími ročními náklady 186:136 pro rodiny s nižšími příjmy a u sportu s vyššími ročními náklady 118:124 pro rodiny s vyššími příjmy. Z výše uvedených hodnot vyplývá, že rodiny s nižšími příjmy vybírají sporty s nižšími ročními náklady. Otázkou tedy zůstává, zda děti z rodin s nižšími příjmy chtějí provozovat sporty s nižšími ročními náklady a jsou opravdu vázány výší členských příspěvků. Děti mohou být ovlivněny popularitou sportu či vlivem ostatních kamarádů, kteří nemusejí být se shodnými rodinnými příjmy. Dalším faktorem je samotné trávení volného času dětí, kdy se dnešní společnost snaží věci zjednodušovat. Toto platí i ve sportu, kdy dítě vyhledává méně náročné sporty, které nemají tolik tréninkových jednotek za týden. Tím klesá celková cena za sport vynaložený rodiči.

Tab. 2: Průměrné roční náklady dle zvoleného sportu v Kč

Sport	Kč/rok	Odchylka od průměru
karate	6 394	-1 756
ostatní bojová umění	4 500	-3 650
fotbal	6 969	-1 181
cyklistika	9 944	1 794
hokej	12 444	4 294
atletika	11 426	3 276
plavání	9 760	1 610
tenis	9 206	1 056
míčové sporty	6 904	-1 246
zimní sporty	10 702	2 552
florbal	6 761	-1 389
jiné sporty	7 267	-883
průměr	8 150	

Zdroj: Vlastní práce (dotazník)

Obr. 3: Nižší a vyšší příjmy rodin dle sportu

Zdroj: Vlastní práce (dotazník)

Výzkumná otázka č. 2: Rodiče dětí s nižšími příjmy jsou ochotni vydat procentuelně vyšší maximální příspěvek na sport než rodiče s vyššími příjmy.

Důkladnou analýzou nám vyšel vyšší nárůst maximálních možných členských příspěvků oproti veškerým příjmům rodiny právě u rodin s nižšími příjmy. Tento nárůst byl o 1,6 % oproti nárůstu o 1,0 % u rodiny s vyššími příjmy. I když se zdá nárůst jen nepatrný v řádu jednotky procenta, může u některých nízko příjmových rodin způsobit značné potíže s hrazením členských příspěvků. Je zde vidět snaha rodin s nižšími příjmy se přizpůsobovat potřebám dítěte a vyhovovat jejich požadavkům navštěvovat určitý sport nezávisle na potencionálním zvýšení členských příspěvků.

Tab. 3: Výše členských příspěvků dle sportu a příjmů rodiny v Kč/rok

Sport	Představa rodiny		Skutečné		Maximální únosné	
	nižší	vyšší	nižší	vyšší	nižší	vyšší
rozdělení						
karate	1 940	2 565	2 983	4 065	3 379	5 337
ostatní bojová umění	1 357	3 542	3 143	4 125	4 857	5 333
fotbal	1 667	2 938	2 568	3 422	3 061	5 016
cyklistika	1 036	3 000	2 089	3 692	2 446	6 577
hokej	4 389	5 500	6 500	3 611	6 611	6 000
atletika	1 737	2 688	3 013	2 688	3 382	4 781
plavání	2 413	2 508	3 663	4 570	4 500	6 094
tenis	1 708	4 659	3 375	5 898	3 729	7 295
míčové sporty	1 865	2 054	2 906	3 696	3 531	5 076
zimní sporty	1 539	2 803	1 789	4 371	2 408	5 848

florbal	1 409	1 979	2 023	4 354	2 205	5 750
jiné sporty	1 811	3 338	2 863	4 353	3 457	5 931
průměr	1 884	2 930	2 963	4 100	3 526	5 621

Zdroj: Vlastní práce (dotazník)

Výzkumná otázka č. 3: Děti navštěvují sport dle finančních možností rodiny na úkor svého přání.

Z údajů získaných z dotazníku je tedy zřejmé, že volností výběru sportu pro dítě dojde k navýšení sportujících dětí o 68 % a také k nárůstu ve většině sledovaných sportů. Jelikož průměrná cena za členské příspěvky je nižší než skutečné členské příspěvky, v případě snížení na tuto cenu by rodiče své děti do sportu posílali. Tato hypotéza nabádá ke snížení členských příspěvků, aby se zvýšilo procento aktivních sportovců na úkor státních či soukromých příspěvků do sportu. Takto vynaložené prostředky, které by kompenzovaly případnou ztrátu příjmů z členských příspěvků a šetřily by tak případné výdaje ve zdravotnictví či prevenci kriminality dětí a mládeže. Z uvedené tabulky vyplývá nárůst ve všech sportech kromě fotbalu, kde došlo k poklesu o 8 dětí. Pokles v jiných sportech o 23 dětí může být zapříčiněn přesunem těchto dětí do jiných sportů, které jsou v tabulce již uvedeny a konkretizovány.

Tab. 4: Počet dětí v jednotlivých sportech

Sport	Skutečné	Navrhované
karate	53	60
ostatní bojová umění	14	25
fotbal	50	42
cyklistika	28	38
hokej	19	38
atletika	28	43
plavání	78	114
tenis	35	64
míčové sporty	48	69
zimní sporty	54	98
florbal	24	26
jiné sporty	133	110
celkem	564	727

Zdroj: Vlastní práce (dotazník)

Stanovení sociálně únosné ceny členských příspěvků ve sportovním klubu

Výše uvedená analýza stanovení sociální ceny členských příspěvků na jednotlivé sporty otvírá otázku, zda se členské příspěvky nemají snížit na úroveň navrhovaných rodinami dětí, které jsou uvedeny v tabulce č. 5 nebo zda sportovní kluby mají možnost zvýšit členské příspěvky na maximální možnou hranici, kterou také zvolili rodiče a jak je uvedeno také v tabulce č. 5.

Pokud bychom neuvažovali o použití sociálně únosné ceny, která byla vypočítána ve výši 3 205 Kč pro jedno dítě na rok, ale vzali bychom cenu, kterou si představují rodiče za únosnou pro ně samotné, dostaneme průměrnou cenu 1 971 Kč pro jedno dítě na rok. Vypočet sociálně únosné ceny je dán mediánem hodnot stanovených spodní hranicí rodičů o výši členských příspěvků, skutečnou cenou členských příspěvků, navrhovanou výši členských příspěvků rodinami, kteří ještě příspěvky neplatili a horní hranicí maximálně možných členských příspěvků. Snížení příjmů sportovního klubu, který bychom tímto získali, bychom museli nahradit příspěvkem ze státního rozpočtu. Otázkou tedy zůstává, zda snížení příspěvků přinese vyšší zapojení dětí do sportu, jak ukazuje tabulka č. 6, kdy volnosti výběru sportu nezávisle na jeho ceně došlo k navýšení dětí předtím nesportujících dětí o 68 %. Pro tento předpoklad vyjdeme z dotazníků a namodelujeme situaci snížení členských příspěvků na úroveň navrhovaných rodiči a vyčíslíme ztrátu v jednotlivých sportech dle počtu cvičenců. Shrnutí je v tabulce č. 7

Tab. 5: Stanovení sociálně únosné ceny členských příspěvků v Kč

Sport	Skutečné	Navrhovaná
karate	3 058	3 436
ostatní bojová umění	3 596	4 044
fotbal	2 847	2 916
cyklistika	2 861	3 266
hokej	5 056	4 106
atletika	2 917	2 718
plavání	4 050	3 274
tenis	5 007	5 238
míčové sporty	3 293	3 147
zimní sporty	3 428	2 615
florbal	3 239	3 814
jiné sporty	3 434	2 850
průměr	3 385	3 205

Zdroj: Vlastní práce (dotazník)

Abychom mohli získat relevantní údaje, využijeme výdajový okruh státního rozpočtu pro rok 2013 v oblasti sportu, který podporuje všeobecnou sportovní činnost. Tento okruh obsahuje Program V - "Organizace sportu", který slouží právě pro podporu tréninkových jednotek sportů. Jednotlivé sporty jsou financovány přes národní svazy. Pro naše účely jsme některé sporty sdružili a přiřadili společnou dotaci. Míčové sporty obsahují basketbal, volejbal a házenou, zimní sporty jsou lyžování a biatlon. Tyto údaje poměrem jednotlivých sportů k celku určí, zda je míra podpory z MŠMT relevantní a pokrývála by rozložení snížení příjmů v jednotlivých sportech.(5)

Tab. 6: Srovnání navrhovaných členských příspěvků s příjmem průměrné rodiny v ČR

Sport	% z příjmů
karate	1,1%
ostatní bojová umění	1,3%

fotbal	0,9%
cyklistika	1,1%
hokej	0,9%
atletika	0,7%
plavání	0,7%
tenis	1,6%
míčové sporty	0,9%
zimní sporty	0,5%
florbal	1,3%
jiné sporty	0,7%
průměr	0,9%

Zdroj: Vlastní práce (dotazník)

Tab. 7: Výpočet snížení příjmů klubu na základě změny členských příspěvků

Sport	Představa rodiny	Skutečné	Počet dětí	Změna ceny	Celkem snížení příjmů
karate	2 216	3 058	53	841	44 591
ostatní bojová umění	2 365	3 596	14	1 231	17 231
fotbal	2 082	2 847	50	765	38 265
cyklistika	1 981	2 861	28	880	24 630
hokej	4 944	5 056	19	111	2 111
atletika	2 019	2 917	28	898	25 148
plavání	2 453	4 050	78	1 597	124 540
tenis	3 618	5 007	35	1 390	48 640
míčové sporty	1 957	3 293	48	1 335	64 085
zimní sporty	2 341	3 428	54	1 087	58 673
florbal	1 707	3 239	24	1 533	36 783
jiné sporty	2 397	3 434	133	1 038	138 000
průměr	2 364	3 385	564	1 104	622 697

Zdroj: Vlastní práce (dotazník)

Na základě výše uvedené tabulky se lze domnívat, že celkové snížení příjmů snížením členských příspěvků by mohlo být kryto z programu MŠMT, který má na starosti sport a jeho organizaci v rámci státu. Největší rozdíl je u fotbalu, kdy stávající nižší členské příspěvky mohou být dorovnávány stávající podporou z MŠMT. Plavání má největší snížení o 20 %, které není kryté stávající podporou MŠMT dle rozdělení mezi jednotlivé sporty.

Závěr

Celá práce se opírá o kvalitu anketního šetření. Vzorek 196 domácností s celkovým počtem 389 dětí, které navštěvují 564 sportovních kroužků, se zdá být dostatečně velký. Ve výsledku je vidět, že opravdu sportovně založení rodiče daleko více podporují své děti ke sportu, ale každé sedmé dítě nesportuje. Nejvíce dětí navštěvuje sportovní trénink 2-3x týdně. Rodiče si musí uvědomit, že peníze vložené do sportu dětí jsou dobře zhodnoceny v jejich prospěch pro celkový rozvoj člověka. Správně zvolenou sportovní aktivitou musí být sami motivováni k pravidelné návštěvě tréninků. Proto byla stanovena průměrná cena ročních členských příspěvků pro jedno dítě ve výši 3 205 Kč, která odráží jednak snahu rodičů snížit členské příspěvky a také variabilitu možného maximálního navýšení opět ze strany rodičů. Celkově tak dochází ke snížení o 180 Kč v průměru za všechny sporty. Pro rodiče, kteří odpovídali v anketě, by toto snížení znamenalo celkem úsporu 150 tis. Kč, o kterou by museli kluby navýšit svoji příjmovou stránku z jiných zdrojů.

Literatura

- [1] ČSÚ: *Přehled průměrných mezd v ČR*
- [2] KPMG: *Koncepce financování sportu v České republice*. KPMG Česká republika, s.r.o. [Online] 21. leden 2013. http://www.cstv.cz/zpravy/ostatni/koncepce_financovani_sportu-prezentace.pdf.
- [3] MŠMT: *Národní zpráva o rodině*. Ministerstvo práce a sociálních věcí. [Online] 17. leden 2013. http://www.mpsv.cz/files/clanky/899/zprava_b.pdf.
- [4] Národní zpráva o rodině. Ministerstvo práce a sociálních věcí. [Online] 17. leden 2013. http://www.mpsv.cz/files/clanky/899/zprava_b.pdf. Program V: Rozdělení dotací. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [Online] 13. duben 2013. http://www.msmt.cz/file/20749_1_1/.
- [5] Sekot, A.: *Sport a společnost*. Brno : Paido, FSpS MU, 2003. str. 130.
- [6] SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY. *Evropská komise*. [Online] 24. únor 2013. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_cz_en.pdf.